

žalovaná dráha namítala, že poškození se stalo jen vinou odesilatelovou, který nevěnoval prohlídce vozu povinnou péči a naložil zásilku do vadného vozu, takže za škodu na zásilce povstalo dráha podle čl. 90 § 2 lit. c) a § 3 žel. př. ř. neručí. V průběhu sporu tvrdila žalobkyně, že ječmen byl určen pro vývoz, že byl vodou poškozen, stal se pro ni bezcenným a že proto dala zásilku dráze k dispozici. V důsledku posudku znalce žádala pak náhradu skutečného znehodnocení zboží, tedy rozdíl mezi cenou, kterou mělo zboží jako zboží určené pro vývoz v neporušeném stavu, a mezi cenou, kterou mělo následkem poškození nastalého během dopravy. Žaloba byla zamítnuta soudy v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v ý š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Při stanovení náhrady škody z přepravní smlouvy není rozhodným, k jakému účelu přepravované zboží bylo určeno, nýbrž rozsah ručení a výši náhrady při poškození přepravovaného zboží jest posuzovati podle ustanovení čl. 88 a 94 žel. př. ř., takže, byla-li sjednána přepravní smlouva z P. do B. n. L., přichází v úvahu jen poškození zásilky, které se stalo během této přepravy, a náhrada se týká jen skutečného poškození, zjištěného na zásilce ve stanici určení. Žalobkyně nebyla oprávněna dáti dráze celou zásilku k dispozici a za pohnutku toho uváděti obavu, aby se zboží během další dopravy do ciziny úplně nezkazilo. Podle čl. 94 žel. př. ř. byla by žalobkyně oprávněna se domáhati náhrady jen skutečně vzniklé škody na zásilce, kdežto ona se domáhala náhrady ceny celé zásilky, která prý se stala bezcennou, a žádala náhradu difference mezi cenou, kterou mělo zboží jako zboží určené pro vývoz v neporušeném stavu, a mezi cenou, kterou mělo zboží následkem poškození. Tento nárok jí však podle ustanovení přepravního řádu nepřísluší.

Čís. 14422.

Přechod přednostního zákonného práva zástavního váznoucího podle § 10 aut. zák. a § 127 poj. zák. čís. 501/1917 ř. z. na náhradní pohledávce škůdcově z pojišťovací smlouvy proti pojišťovně na nositele pojištění v mezích § 246 zák. čís. 221/24 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 5. června 1935, Rv I 1678/33.)

Šofér majitele autodrožky Františka K. poranil při výkonu svého povolání člena žalující Revírní bratrské pokladny na K. Josefa L. Rozsudkem okresního soudu v Plzni byl František K. odsouzen zaplatiti žalující pokladně jako náhradu pojistných dávek poskytnutých Josefu L. 6.213 Kč, čítaje v to i útraty sporu. František K. byl pojištěn u žalované pojišťovny proti povinnému ručení a bylo k jeho žalobě vysloveno, že pojišťovna jest povinna k plnění veškerých přítomných i budoucích závazků jeho vzešlých mu z důvodu poranění Josefa L. Nárok z pojišťovací smlouvy zabavil Josef L. proti žalované pojišťovně a tato ve sporu proti ní L-em vedeném jej v celé výši 30.000 Kč uznala a L-ovi po srážce zákonných poplatků ve zbytku 26.630 Kč 30 h vyplatila. Žalující tvrdí,

že uvědomila žalovanou pojišťovnu o tom, že na Františku K. vymáhá sporem náhradu pojistných dávek, domáhá se na žalované, opírajíc žalobu o § 246 zák. čís. 221/24 sb. z. a n., by jí zaplatila obnos присouzený jí proti Františku K. P r v ý s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Žalovaná uznávši celý pojištěný obnos 30.000 Kč a vyplativši částku tuto po odečtení zákonných srážek ve vyúčtovaném obnosu 26.630 Kč 30 h, učinila zadost všem závazkům z pojišťovací smlouvy. Názor žalující, že nároky Josefa L. přešly na žalující stranu podle § 246 zák. o nemoc. pojišť., soud nesdílí. Osobou třetí v paragrafu tomto zmíněnou byl František K. Žalobu na Františka K. o zaplacení léčebných výloh s léčením Josefa L. spojených žalující podala a byl jí závazek ten podle cit. § 246 správně přiznán. Názor její, že nabyla na obnos, na který byl K. pojištěn, ve smyslu § 10 aut. zák. přednostní právo zástavní, které přešlo na ni v důsledku zákonné cesse pohledávky L-ovy jakožto accesorium této pohledávky, soud rovněž nesdílí a poukazuje k tomu, že podle tohoto § 10 osoba poškozená, t. j. L., má pro svou pohledávku právo předcházející jiným právům zástavním, tedy také případnému zástavnímu právu žalující strany. Žalující pojišťovna zabavila nárok svůj proti Františku K. u žalované strany daleko později, než pohledávka Josefa L., která mu proti žalované vzešla, byla zabavena, přikázána a žalovanou zaplacená. Ostatně František K. nežaloval žalovanou ve lhůtě 6 měsíců podle §§ 200, 194 poj. podmínek, aby nahradila také škodu žalující. O d v o l a c í s o u d uznal částečně podle žaloby. D ů v o d y: Podle § 246 zák. o nem. pojištění přešel nárok pojištěncův proti K. na náhradu škody z důvodu úrazu a tím vzešlé nemoci na pojišťovnu (žalující), která poskytla L-ovi pojistné dávky, pod nimiž jsou zahrnuty léčebné, léky i nemocenské příspěvky (arg. nadpis »o pojistných dávkách« při třetí části zák. čís. 221/24 ve znění zák. čís. 184/28, takže dávkami pojistnými jsou jak pomoc lékařská a léčiva, tak peněžité příspěvky v § 95 zák. uvedeně). Nárok L-ův do výše pohledávky žalující strany s příslušenstvím, tedy i s útratami sporu, přešel cessí ex lege na žalující a to i se zákonným zástavním právem L-ovi příslušejícím na náhradě, kterou žalovaná strana měla plnit z pojišťovací smlouvy s K. uzavřené (§ 10 aut. zák.). Do výše žalobního nároku nemohl tedy L. uplatňovat své nároky na obnos náhrady z pojistky a žalovaná pojišťovna, která o nároku žalující strany věděla, když vyplatila celý obnos náhrady L., jednala na své nebezpečí, neboť nehleděla na nároky žalující strany. Tím, že přešel nárok L-ův na žalující stranu v uvedeném rozsudku, přešla na ni i část pojistné náhrady do výše jejího nároku, žalující strana nabyla jako cessionářka práva na uspokojení z této náhrady. Ovšem není právo její přednější než právo L-ovo pro ostatní nároky z utrpěného úrazu, neboť pro obojí ty nároky (žalující a L.) je založeno zákonné zástavní právo podle § 10 zák. aut. a část na žalující stranu zákonnou cessí převedená má stejné pořadí jako nároky L-ovy. Jest proto hleděti na obojí ty nároky a příslušela jim poměrná část podle výše obou nároků v době vyplacení náhrady, to jest 6. října 1931, t. j. žalující 4.578 Kč 85 h.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Žalobkyně neopírá žalobu o to, že nárok Františka K. proti žalované pojišťovně zabavila a dala si přikázati k vybrání, nýbrž žaluje ze zákonného postupu podle § 246 zákona o nemocenském pojištění, jak ze žaloby zřejmě plyne. Jde tu tedy o postup podle § 1392 obč. zák., jehož účinky jsou vymezeny v ustanovení § 1394 obč. zák., což platí i pro postup ze zákona, pokud zákon účinky ty neobmezuje. Podle ustanovení § 246 zákona o nemocenském pojištění přechází zákonný nárok pojištěncův na náhradu škody proti osobě třetí až do výše poskytnuté dávky — a dosáhla-li dávka nároku nebo převýší-li jej, tedy cele — na nemocenskou pojišťovnu. Má tudíž žalobkyně v těchto mezích podle ustanovení § 1394 obč. zák. tatáž práva proti osobě třetí, jako její pojištěnec Josef L. sám. Tento měl proti škůdci Františku K-ovi jakožto majiteli auta podle rozsudku krajského soudu civilního v P., potvrzeného rozsudkem vrchního soudu v P., nárok na náhradu škody ve výši tam uvedené. Mimo to měl Josef L. podle § 10 zákona o provozu silostrojů čís. 162/08 ř. z. a § 127 zákona o pojišťovací smlouvě čís. 501/17 ř. z. přednostní zástavní právo na náhradní pohledávce škůdce Františka K. z pojišťovací smlouvy, uzavřené se žalovanou pojišťovnou. Veškeré tyto nároky a práva přešly podle § 1394 obč. zák. v mezích § 246 zákona o nemocenském pojištění na žalující Revírní bratrskou pokladnu, tudíž přešlo na ni obdobně podle § 442 první věta obč. zák. i ono zákonné zástavní právo jakožto accessorium pohledávky samé (srov. rozhodnutí čís. 7001 sb. n. s.). Toto zákonné zástavní právo není nárokem proti pojišťovně, nýbrž proti škůdci Františku K-ovi, ano vázne na jeho náhradní pohledávce, tedy na jeho jmění, a působí jako stavení placení, dokud si poškozený nevymůže zabavení (§ 294 ex. ř.) a přikázání pohledávky k vybrání (§ 308 ex. ř.). Od toho okamžiku nabývá poškozený přímého nároku proti pojišťovně na plnění. Poškozený Josef L. si skutečně vymohl na základě uvedeného již rozsudku krajského soudu civilního v P. usnesením ze dne 7. srpna 1930 zabavení oné pohledávky pro částku 20.203 Kč s příslušenstvím a usnesením okresního soudu v P. byla mu pohledávka ta přikázána k vybrání; rovněž byla zabavena pro jeho pohledávku 1.560 Kč s příslušenstvím a přikázána mu k vybrání. Tím nabyl poškozený Josef L. přímého nároku proti pojišťovně na plnění a žalovaná pojišťovna uznala v jeho sporu vedeném proti ní u krajského soudu civilního v P. závazek k zaplacení 30.000 Kč po odečtení zákonných srážek. To jest odvozený nárok ze zákonného nároku pojištěncova na náhradu škody proti osobě třetí (proti škůdci), jest tedy rovněž důsledkem škody, způsobené třetí osobou (Františkem K.), a přechází zákonným postupem podle § 246 zák. o nemocenském pojištění a § 1394 obč. zák. na Revírní bratrskou pokladnu, jejíž pořadí se řídí rovněž zákonným zástavním právem podle § 10 zákona o provozu silostrojů a podle § 127 zákona o pojišťovací smlouvě. Žalovaná pojišťovna také věděla, že žalující Revírní bratrská pokladna používá svého práva ze zákona jí příslušejícího, neboť byla vyrozuměna, že Revírní pokladna bratrská podala na Františka K. a řidiče Karla R. u okresního soudu v P. žalobu o zaplacení dávek poskytnutých jejímu pojištěnci Josefu L-ovi v částce 3.242 Kč, tedy o částku vymáhanou s připočtením útrat sporu

2.971 Kč 80 h nynější žalobou proti pojišťovně. Mohla se proto žalovaná důvodně domnívat při průměrné opatrnosti podle § 1297 obč. zák., že Revírní bratrská pokladna se hodlá domáhati zaplacení této pohledávky ve všech důsledcích v rámci nároků svého pojištěnce, a nemůže se proto žalovaná pojišťovna omlouvat, že vyplatila dne 6. října 1931 Josefu L. z nezáviněné nevědomosti celou pojistnou hodnotu. O preklusi nároku na pojistnou hodnotu tu nejde. Neboť, i kdyby byl správný názor dovolatelčin, že zaniklo zákonné přednostní právo Josefa L. a žalobkyně proto, že ani pojistník František K. ani poškozený L. nepodali žalobu na pojišťovnu v průpadné lhůtě §§ 194 a 200 pojišťovacích podmínek (§ 20 odstavec (2) zák. o pojišťovací smlouvě), bylo přece pravoplatným rozsudkem vrchního soudu v B. jako odvolacího soudu ve sporu Františka K. proti žalované, vedeném u krajského soudu civilního v B. zjištěno, že žalovaná pojišťovna jest povinna plniti veškeré přítomné i budoucí závazky vzešlé K. následkem povinného ručení vůči Josefu L. z úrazu utrpěného 6. července 1926, čímž pravoplatně byla rozřešena i otázka prekluse.

Čís. 14423.

K § 1438 obč. z. Solidární spoludlužník není oprávněn namítati k započtení vzájemnou pohledávku druhého spoludlužníka.

(Rozh. ze dne 5. června 1935, Rv I 2009/33.)

Proti žalobě na zaplacení 10.500 Kč namítl žalovaný Dr. Mojmir Ch. započtením svoji pohledávku 13.057 Kč; námitku započtení vzal za sporu zpět, ale vznesli ji znovu druzí dva spoludlužníci solidárně s Dr. Mojmiřem Ch-em žalovaní. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů :

Započtením vzájemných pohledávek, pokud se navzájem vyrovnávají, nastává podle § 1438 druhá věta obč. zák. zánik závazků, který způsobuje o sobě vzájemné placení. Placení (§ 1412 obč. zák.) má za následek objektivní zánik pohledávky a není proto pochyby, že započtením vzájemné pohledávky jednoho ze solidárních spoludlužníků (§ 891 obč. zák.) zprošťují se závazku i ostatní solidární spoludlužníci. Ale o tu otázku nejde, poněvadž spoludlužník Dr. Mojmir Ch. vzal námitku započtení své vzájemné pohledávky zpět. A k tomu byl oprávněn, poněvadž započtení nebylo provedeno před sporem na základě úmluvy Dr. Ch. se žalujícím věřitelem, nýbrž stalo se jednostranným prohlášením Dr. Ch. za sporu. Námitka započtení jest námitkou hmotněprávní a vzdání se této námitky nebrání ani formální ani hmotné právo. Jde tedy jen o to, zda ostatní dva solidární spoludlužníci mohou i potom, když se Dr. Ch. vzdal námitky započtení své pohledávky, tuto k započtení namítati. Občanský zákon tuto otázku ve stati jednající o započtení (§§ 1438 až 1443) výslovně neřeší, avšak z § 1438 obč. zák.,